

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 7 juni 2022

Dossiernr. : K38597

Documentnr. : 2022-056668

Verzonden : 8 juni 2022

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 19 april 2022 een aanvraag ontvangen voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk soorten. Deze aanvraag is ingediend door aanvrager Eco Reest Milieu BV, Industrieweg 20, 7921JP te Zuidwolde, in opdracht van initiatiefnemer (ontheffinghouder) Eemsdelta, Postbus 15, 9900AA te Appingedam.

De aanvraag heeft betrekking op het project Eendrachtterrein te Appingedam.

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.3, lid 1 en 4, artikel 3.8, lid 1 en 5, artikel 3.10, lid 2, van de Wet natuurbescherming (Wnb):
 - ten aanzien van kerkuil (*Tyto alba*), huiszwaluw (*Delichon urbicum*), koolmees (*Parus major*), pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*) en Zwarte roodstaart (*Phoenicurus ochruros*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren (artikel 3.1, lid 2, Wnb);
 - ten aanzien van Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);
 - beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);
 - ten aanzien van steenmarter (*Martes foina*), bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en haas (*Lepus europaeus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.10, lid 1b, Wnb);

- II. dat de ontheffing verleend wordt voor de locatie Eendrachtterrein aan de Woldweg te Appingedam, zoals weergegeven in figuur 1 in de bijlage Overwegingen bij Besluit;
- III. dat de ontheffing geldt voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2030;
- IV. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit. Bij strijdigheid tussen de voorschriften en de bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:
 - 1. voorschriften;
 - 2. overwegingen bij besluit;
 - 3. de aanvraag van 19 april 2022 en de aanvullingen per mail d.d. 23 mei 2022, inclusief activiteitenplan *Eco Reest 2021 Appingedam_210955_Eendrachtterrein_AP*.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

Namens dezen:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Deenik', with a large, sweeping flourish underneath.

Teamleider VTH

M.D.N. Deenik MSc

Domein Uitvoering

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage 'Overwegingen bij Besluit' voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken). Als u overweegt een bezwaarschrift in te dienen, zouden wij het op prijs stellen als u eerst contact met ons opneemt. Wellicht kunnen uw bezwaren door een toelichting van ons worden weggenomen.

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen erop dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de provincie Groningen, Domein Uitvoering, via het algemene telefoonnummer 050 - 316 4911. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Bij correspondentie over dit besluit verzoeken wij u het kiwinummer (dossiernummer) te vermelden.

BIJLAGEN

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op kerkuil, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, Zwarte roodstaart, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, steenmarter, bunzing, hermelijn en haas en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Groningen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan genoemd in voorschrift 1 worden aangetroffen en/of andere handelingen dan genoemd in voorschrift 2 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit en de bijbehorende documenten op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De hier beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie (digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd. Dit ecologisch werkprotocol dient bewaard te blijven gedurende de gehele looptijd van de ontheffingverlening.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. Dit logboek dient bewaard te blijven gedurende de gehele looptijd van de ontheffingverlening.
8. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, bijgevoegd meldingsformulier (bijlage 2) in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de werkzaamheden.

Specifieke voorschriften

9. Alle maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van kerkuil, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, Zwarte roodstaart, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, steenmarter, bunzing, hermelijn en haas.
10. Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoenactiviteiten van de soorten waarvoor ontheffing is verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (zoals voortplanting, broedseizoen, winterrust) te voorkomen. De genoemde

¹ Provincie Groningen verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau, een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

perioden kunnen zowel eerder als later beginnen en/of eindigen, afhankelijk van de (lokale) meteorologische omstandigheden voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de betreffende soort.

11. Vervangende verblijfplaatsen dienen in maart/april 2022 gerealiseerd te zijn.
12. Om zorgvuldig handelen te garanderen, dienen het WKC-gebouw en loods 23 ongeschikt gemaakt te worden voor kerkuil, een week voorafgaand aan de werkzaamheden, in september/oktober 2022. Het ongeschikt maken dient te gebeuren door het zorgvuldig demonteren van de gevelplaten en het dak waardoor veel tocht ontstaat in het WKC gebouw. Alle mogelijke zit- en roestplaatsen dienen daar waar mogelijk verwijderd te worden. Het ongeschikt maken dient te gebeuren onder begeleiding van de deskundige ecooloog. Na het ongeschikt maken dient er nog een controlebezoek uitgevoerd te worden, om uit te sluiten dat er nog kerkuilen in het WKC gebouw en / of loods 23 aanwezig zijn. Omdat de werkzaamheden na het broedseizoen 2022 plaatsvinden hoeft het terrein niet ongeschikt gemaakt te worden. De sloopwerkzaamheden dienen wel voor aanvang van het broedseizoen 2023 gereed te zijn.
13. Om zorgvuldig handelen te garanderen, dient de bebouwing en het omliggende terrein een week voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te zijn voor steenmarter. Er wordt ongeschikt gemaakt te weten in september/oktober 2022. Het ongeschikt maken dient te gebeuren door het zorgvuldig demonteren van de gevelplaten en het dak waardoor veel tocht ontstaat in het WKC gebouw. Rondom de bebouwing dient tevens gebruik gemaakt te worden van steenmarter verschrikkers. Het ongeschikt maken dient te gebeuren onder begeleiding van de deskundige ecooloog.
14. Om zorgvuldig handelen ten aanzien van vleermuizen te garanderen, dienen de verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger derhalve uiterlijk een week vóór aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden, te weten in september/oktober 2022. Dit ongeschikt maken mag enkel wanneer de avondtemperaturen voor drie dagen aaneengesloten hoger zijn dan 10 graden. Het ongeschikt maken dient te gebeuren door het zorgvuldig demonteren van de gevelplaten en het dak waardoor veel tocht ontstaat in het WKC gebouw. Het ongeschikt maken dient te gebeuren onder begeleiding van de deskundige ecooloog. Na het ongeschikt maken dient er nog een controlebezoek uitgevoerd te worden om uit te sluiten dat er nog vleermuizen in het WKC gebouw aanwezig zijn.
15. Nadat voor alle soorten aan de gewenningsperiode is voldaan, kunnen de verblijfplaatsen en nestplaatsen ongeschikt gemaakt worden in september/oktober 2022. Dit is buiten de kwetsbare periodes van de betreffende soorten (zie tabel 6.1 van het activiteitenplan). Voor de huiszwaluwen hoeft niet natuurvrij gemaakt te worden zolang de werkzaamheden buiten de broedperiode plaatsvinden. De sloop van de voormalige fabriek en het bouwrijp maken van het terrein kan zorgvuldig van start gaan vanaf november 2022.
16. Tijdens sloop en nieuwbouwfase en ingebruiknamefase dient er rekeningen gehouden te worden met het gebruik van verlichting. Tijdens de sloop en nieuwbouw mag er geen (bouw-) verlichting in de richting van de Groeve-Noord gericht worden. Bij ingebruikname van de bebouwing dient rekening gehouden te worden met het verlichtingsplan voor de buitenverlichting. Strooilicht in de richting van de Groeve-Noord dient te allen tijde voorkomen te worden.
17. Voor iedere verblijfplaats van kerkuil die komt te vervallen, dienen minimaal twee alternatieve verblijfplaatsen aangeboden te worden (BIJ12 2017). Ten behoeve van de mitigatie van kerkuil dienen er derhalve tenminste vier verblijfplaatsen binnen een straal van circa 500 meter van de WKC en loods 23 gerealiseerd te worden. In samenwerking met de gemeente is binnen een straal van 500 en 750 meter gezocht naar gebouwen, die in potentie geschikt kunnen zijn voor het creëren van een verblijfplaats voor kerkuil (plaatsen uilenkast). Om de nestplaats en roestplaats van kerkuil te mitigeren dienen derhalve één uilencil en tenminste drie kerkuilkasten geplaatst in de omgeving van het plangebied, zoals afgebeeld in het activiteitenplan. Daarnaast dienen nog tenminste drie alternatieve verblijfplaatsen (in de vorm van kerkuilenkasten in gebouwen) te worden gecreëerd conform de volgende eisen:
 - Minimale maatvoering: (LxBxH): 75x40x45 cm.
 - Invliegopening 15x15 cm.
 - Geen directe verlichting in de omgeving van de kerkuilenkast.
 - Plaats de kast op een donkere en tochtvrije plaats (dus zo ver van de opening, dat er geen tochtstroom aanwezig is).
 - Minimaal 4 m boven maaiveld.
 - Steenmarterproof.

- Laat de kast eens per 2 à 3 jaar schoonmaken door een kerkuilenwerkgroep.
18. Het compensatiegebied Olingerhoogte en omgeving dient dusdanig ingericht te worden dat dit geschikt is als jachtgebied voor kerkuil (zoals uitgebreid omschreven in hoofdstuk 5 van het activiteitenplan). Belangrijke voorwaarde voor het instandhouden van het geschikte leefgebied is het handhaven van de rietkragen, ook in de winterperiode. Voor huiszwaluw, kerkuil, steenmarter, koolmees, pimpelmees, zwarte roodstaart, bunzing, hermelijn en haas dient de Olingerhoogte ingericht te worden in een meer ruig en grazig terrein, voorzien van struiken, houtwallen en kruiden- en bloemrijke vegetatie. In het najaar van 2022 dient de omgeving te zijn ingericht, zodat deze in voldoende kwaliteit kan gaan fungeren vanaf het voorjaar van 2023, wanneer mogelijk gestart wordt met de invulling van de rest van het plangebied.
 19. Binnen een straal van circa 300 meter vanaf de huidige locatie (warmtekrachtcentrale) dient voor huiszwaluw vóór 1 mei 2022 een geschikt alternatief te zijn gecreëerd. De directe omgeving ervan dient dusdanig te functioneren, dat het voldoet aan een geschikt foerageer- en leefgebied. Belangrijk is dat dit gebied blijvend functioneel blijft en er geen versturende activiteiten (zoals graaf- en bouwwerkzaamheden) plaatsvinden. Het gebied rondom de huiszwaluwmuur dient dusdanig ingericht te worden, dat het blijvend fungeert als functioneel leefgebied. Het is daarom noodzakelijk dat er binnen 100 à 200 meter van de nestlocaties een modderplaats aanwezig is om de nesten te kunnen bouwen.
 20. De huiszwaluwmuur dienen te voldoen aan de volgende randvoorwaarden:
 - De muren worden zo dicht mogelijk bij het WKC gebouw terug gebracht.
 - De muren dienen een lengte te hebben van circa 12,5 meter; 25 meter in totaal.
 - De muren worden in dezelfde positie geplaatst als de gevel van fabriek waaraan ze nu broeden of in een gebogen vorm. Vermijd situering op het zuiden of westen.
 - De muren worden gemaakt van stenen of beton blokken dit komt zo dicht mogelijk in de buurt als het huidige materiaal van de fabriek. Wellicht kunnen er oude materialen van de fabriek gebruikt worden bij de opbouw van de muur.
 - Nesten moeten minimaal op 3 meter hoogte komen in verband met valhoogte en veilige afstand van predatoren.
 - Ongeschikt maken voor roofdieren (marters en vossen) zodat ze de nesten niet kunnen bereiken door de onderste meter een opening te creëren (groene vlak afbeelding 6.16). Dit open gedeelte dan worden voorzien van stekelige planten zoals duindoorn.
 - Creëer aan de bovenzijde van elke muur een overhangend plateau, zodat nesten in de schaduw hangen en er ook mogelijkheden zijn voor huiszwaluwen zelf nieuwe nesten te bouwen.
 - Overhangend plateau van wit, licht grijs materiaal (kan wellicht met oude materiaal bijvoorbeeld muurplaten van fabriek / recycling).
 - Binnen een straal van 200 meter een modderpoel of locatie met klei, zodat huiszwaluwen hier nestmateriaal kunnen verzamelen om nesten van te bouwen (Checklist Groen Bouwen, 2021).
 - Mogelijkheden voor andere soorten zoals vleermuizen, holenbroeders en insecten. Voor vleermuizen en holenbroeder kun je denken aan het creëren van nissen, gaten en spleten in de muur. Voor insecten kunnen deze ruimtes nog worden opgevuld met holle takjes en bamboe pijpjes of gedeeltes van de muur stucen met leem en gaatjes in maken. Tevens zouden er insecten hotels aan de buitenzijde van de muur bevestigd kunnen worden. Verblijfplaatsen voor insecten kunnen laag in de muur worden gemaakt.
 - Muur kan deels op de heuvel gebouwd worden. Kruidenrijke en inheemse beplanting kan aan de onderzijde van de muur worden toegepast.
 - Huiszwaluw aantrekken met lokgeluiden.
 21. Tevens dienen de dakoverstekken van de nieuw te bouwen woningen in woonveld 3 geschikt te worden gemaakt als nestlocatie voor huiszwaluwen. Met name de oost- of noordoostzijde van de woningen zijn geschikt als nestlocatie voor huiszwaluwen. Enkele randvoorwaarden voor geschikte nestlocaties onder dakoverstek:
 - De dakranden over het overstek dienen wit te zijn.
 - Dakoverstek van ruw of opgeruwd materiaal.
 - Oost- of noordoost georiënteerd.
 - Binnen een straal van 200 meter een modderpoel of locatie met klei, zodat huiszwaluwen hier nestmateriaal kunnen verzamelen om nesten van te bouwen (Checklist Groen Bouwen, 2021).

22. Om gedurende de werkzaamheden voldoende nestlocaties te garanderen dienen er vier nestkasten voor koolmees, vier nestkasten voor pimpelmees en vier nestkasten voor Zwarte roodstaart verdeeld door het Olingermeedenbos opgehangen te worden. Deze nestkasten dienen op minimaal twee meter hoogte opgehangen te zijn op daarvoor geschikte bomen. De locaties voor de nestkasten worden door de ecoloog vastgesteld en vastgelegd te worden in het onder voorschrift 7 genoemde logboek.
23. Per woningblok in woonveld 3 dient er één nestkast voor koolmees opgehangen te worden. De nestkast kan zowel op de woning, als op een schuur of schutting gehangen worden. De nestkasten moeten deels in de schaduw hangen met de invliegopening naar het oosten of noorden gericht. Deze nestkasten zijn geschikt voor onder andere koolmees, boomklever, Bonte vliegenvanger en Gekraagde roodstaart: NK SE 05 Nestkast 32 mm (Vivara Pro, 2021). Voor pimpelmees (en Zwarte mees en Bonte vliegenvanger) dient gekozen te worden voor NK SE 01 Nestkast 28 mm (Vivara Pro5, 2021).
24. Per woningblok dient er één half open inbouwsteen in de noord- of oostkopgevel ingebouwd te worden. Het betreft een half open inbouwsteen van het type IB DI 01 van Vivara Pro. Deze inbouwstenen dienen op tenminste drie meter hoogte in de kopgevel geplaatst te zijn.
25. Om de tijd gedurende de werkzaamheden te overbruggen dienen per gevonden verblijfplaats vier uitwendige vleermuiskasten opgehangen te worden van het type VK MP 04 vleermuiskast van Vivara Pro (of kwalitatief vergelijkbaar). In tabel 6.2 van het activiteitenplan is te zien waar de kasten worden opgehangen en dit dient tevens opgenomen te worden in het onder voorschrift 7 genoemde logboek. De kasten dienen op minimaal 3 meter hoogte geplaatst te zijn. Hierbij dient erop gelet te zijn dat er een vrije in- en uitvliegroute is. De kasten dienen geplaatst te zijn volgens de randvoorwaarden van Kennisdocumenten van BIJ12, 2017 en dus buiten het bereik van predatoren en buiten effecten van de versturende werkzaamheden.
26. In de nieuwe situatie (Fase 1) dienen permanente verblijfplaatsen voor Gewone- en Ruige dwergvleermuis gecreëerd te worden in een aantal woningen. De verblijfplaatsen dienen gerealiseerd te worden in de sociale huurwoningen op woonveld 3. De sociale huurwoningen bestaan uit zes woningblokken. In totaal zijn er twaalf kopgevels beschikbaar voor het plaatsen van inbouwstenen. Per kopgevel dient één inbouwsteen geplaatst te worden, waardoor er in totaal 12 inbouwstenen geplaatst zullen zijn. In afbeelding 6.3 van het activiteitenplan is aangegeven op welke locaties de inbouwstenen ongeveer ingebouwd moeten worden, waarna deze tevens in het onder voorschrift 7 genoemde logboek opgenomen dienen te worden. Er dient gebruik gemaakt te worden van de inbouwstenen van Vivara Pro, type IB VL 06 of IB VL 08. De inbouwstenen dienen in de oost- en westgeoriënteerde windrichtingen geplaatst te worden.
27. De verblijfplaatsen voor Laatvlieger dienen in een aantal woningen in de nieuwe situatie (Fase 1) gerealiseerd in de dakranden van de sociale huurwoningen op woonveld 3. Er dient tenminste één vleermuiskast voor laatvlieger in ieder woningblok geplaatst te worden. Zo zijn er in ieder geval zes permanente verblijfplaatsen aanwezig. Er dient gebruik gemaakt te worden van de vleermuiskast VML1 van Unitura. Deze vleermuiskast is speciaal ontworpen als jaarrond verblijf voor Laatvlieger.
28. In de nieuwe situatie dient tevens toegang gecreëerd te worden naar het dak door de kantpannen minimaal 2,5 centimeter te laten oversteken. Op deze manier kunnen vleermuizen in de nieuwe situatie gebruik kunnen maken van de dakruimte. De daken van alle woningen binnen woonveld 3 dienen na de nieuwbouw beschikbaar te zijn voor diverse soorten gebouwbewonende vleermuizen zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en meervleermuis.
29. Twee maanden voordat de bebouwing gesloopt wordt en/of de vegetatie verwijderd wordt, dienen alternatieve verblijfplaatsen voor steenmarter te worden gerealiseerd. De alternatieve voorzieningen dienen aangelegd te worden in het resterende deel van het Olingermeedenbos. De verblijfplaatsen dienen onder andere gerealiseerd te worden in de vorm van marterhopen en steenmarterkasten. Er dienen tenminste drie marterhopen en twee steenmarterkasten in het bosgebied gerealiseerd te worden als volgt:
 - Drie verblijfplaatsen worden gerealiseerd door het aanbrengen van een marter-takkenhoop. Deze hoop wordt aangebracht op een beschutte droge plek, het liefst in een bosschage of houtwal, zodat de verblijfplaats goed in de omgeving opgaat. De marter-takkenhoop wordt aangelegd met negen stoeptegels als vloer, een muurtje van twee à drie bakstenen hoog en negenstoeptegels als plafond. Hier overheen wordt vervolgens bedekt met natuurlijke materialen, zoals takken en bladeren. In de bakstenen muurtjes worden ten minste twee, maar liever drie, ingangen uitgespaard (Anonymus, 2013; Hollander, 2014). Deze marterhopen zijn tevens geschikt voor andere marterachtigen zoals bunzing en hermelijn.

- Twee verblijfplaatsen zullen in de vorm van een steenmarterkast zijn. De kasten bestaan uit twee ruimtes, de hoofdruimte en een slaapruiimte. Door deze opdeling kan de kast ook als kraamkamer dienen. De slaapruiimte is geschikt om de jongen te werpen. Als de jongen wat ouder zijn kan de hoofdruimte als veilige speelruimte dienen. De kast heeft een ronde ingang met een diameter van 9 centimeter. Dit is ruimschoots groot genoeg voor steenmarters, maar maakt de kast ontoegankelijk voor ongewenste gasten zoals huiskatten en roofvogels. Door de kasten op hoogte aan te brengen zijn ze eveneens moeilijk te bereiken voor katten. Daarnaast bevinden de oorspronkelijk verblijfplaatsen zich ook op hoogte (tussen het dak). De kasten worden tegen stevige grote bomen aangebracht op een minimale hoogte van vier meter. Er zal gebruik worden gemaakt van de zijingang. De vooringang kan gebruikt worden wanneer de kast op de grond geplaatst wordt. De steenmarterkasten zijn tevens geschikt voor andere marterachtigen zoals bunzing en hermelijn.
30. Op diverse plekken in het Olingermeedenbos dienen extra takkenrillen gerealiseerd te worden. Met de inrichting van het Olingermeedenbos dient tevens rekening gehouden te worden dat dit voldoende geschikt is als leefgebied voor marterachtigen.

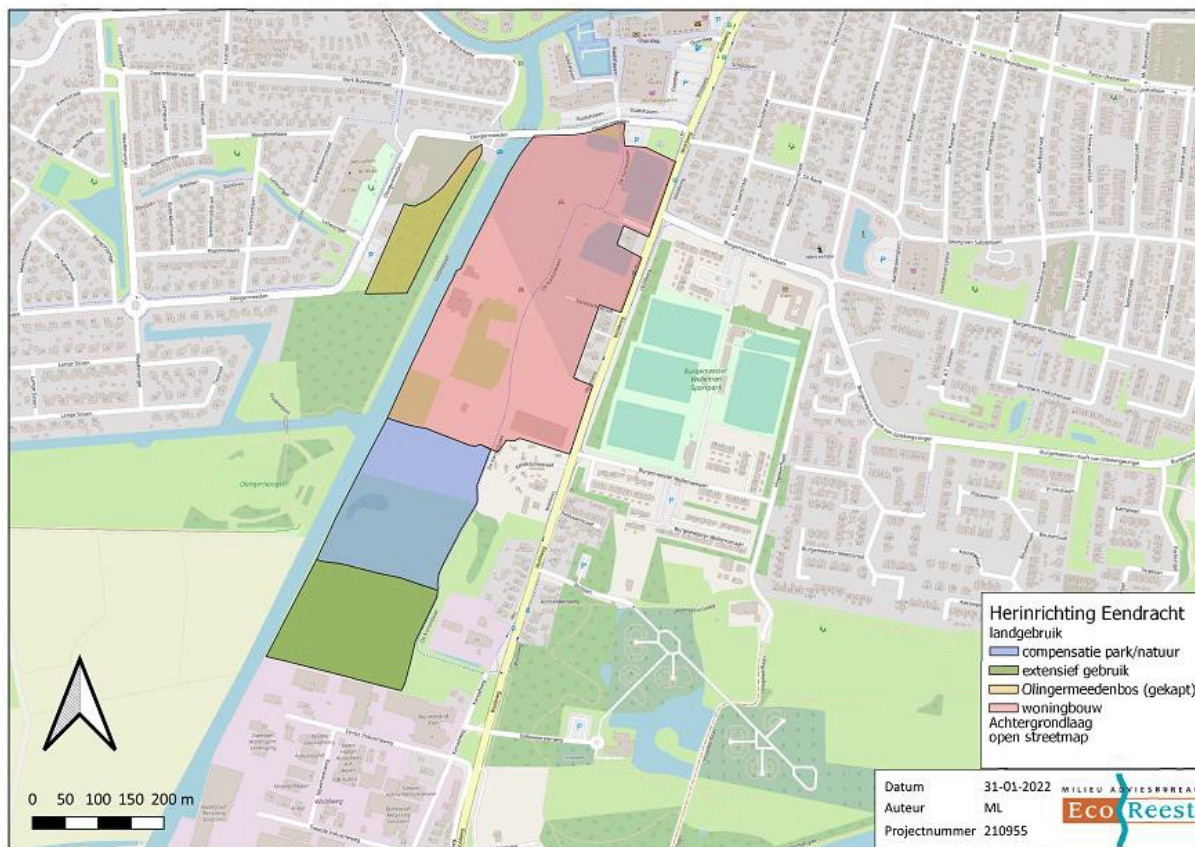
Overige voorschriften

31. De werkzaamheden dienen alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd te worden. Er dient geen kunstlicht gebruikt te worden. Indien dit wel noodzakelijk is, dient te worden voorkomen dat licht naar de omgeving uitstraalt. Een ecologisch deskundige op het gebied van gebouw bewonende soorten dient hierin te adviseren en dit dient in het onder voorschrift 7 genoemde logboek opgenomen te worden.
32. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
33. In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dient een deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Als er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied moet hiervoor worden vrijgegeven door de ecologisch deskundige.
34. De ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken op grond van artikel 5.4 van de Wnb.
35. Indien een verlenging van deze ontheffing wenselijk is, dient, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, schriftelijk een verzoek om verlenging ingediend te worden Dit kan per mail aan het Loket of via het online-aanvraagformulier.
36. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl.

Overwegingen bij Besluit

1 Nadere toelichting brongegevens

Onderwerp:	Verzoek om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb), hoofdstuk 3, soortbescherming.
Activiteitenplan:	<i>Eco Reest 2021 Appingedam_210955_Eendrachtterrein_AP</i>
Activiteit:	Gemeente Eemsdelta is voornemens het terrein van de voormalige kartonfabriek De Eendracht (hierna genoemd het Eendrachtterrein) te herontwikkelen voor onder andere woningbouw en natuur.
Reden voor deze aanvraag:	<p>In verband met de voorgenomen ontwikkeling is in het kader van de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb) ecologisch onderzoek uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat in het plangebied verblijfplaatsen aanwezig zijn van diverse beschermde soorten. Deze verblijfplaatsen zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Daarom is voor deze activiteit een ontheffing nodig.</p>
Plangebied:	<p>Het Eendrachtterrein aan de Woldweg te Appingedam, zoals weergegeven in figuur 1.</p> <p>Het plangebied te Appingedam wordt omsloten door de Olingermeeden in het noorden, de Woldweg in het oosten, het kanaal De Groeve-Noord en het westen en een industrieterreintje in het zuiden (figuur 1). De locatie bestaat uit het terrein van de voormalige strokartonfabriek De Eendracht, die voor het overgrote gedeelte al gesloopt is met uitzondering van de warmtekrachtcentrale en Loods 23. Op het terrein zijn nog andere enkele andere gebouwen aanwezig, stadstuinen, waterbassins, waterpartijen en een ruig extensief gebruikt terrein. Een fietspad De Kartonbaan doorkruist het onderzoeksterrein.</p> <p>In de nabije omgeving is veel groen aanwezig, bestaande uit struikgewas, rietvegetatie, verschillende boomsoorten en stadstuinen. Er zijn daarnaast enkele waterpartijen binnen het plangebied aanwezig.</p> <p>Ten zuiden van de woningbouwlocatie bevindt zich een braak liggend terrein, de zogenaamde herschiklocatie. Deze herschiklocatie zal op termijn worden ingericht als park en natuurgebied en tevens dienen als compensatiegebied. Tussen de herschiklocatie en het kleine industrieterrein bevindt zich een extensief gebruikt ruig terrein.</p>
Coördinaten:	53°18'52.2"N 6°51'17.9"E.

Figuur 1. Overzicht gehele plangebied inclusief reeds gekapt Olingerveenbos (bron: QGis, 2022).

Werkzaamheden:

Woningbouwlocatie

Zoals reeds is beschreven is gemeente Eemsdelta voornemens om de huidige bebouwing binnen de woningbouwlocatie (figuur 1) te slopen met uitzondering van de fabriekspijp (en mogelijk ook de waterbassins). Er wordt momenteel nog onderzocht of deze behouden kunnen blijven. Tevens zal een groot gedeelte van de rietvegetatie en overige flora verwijderd worden. Hier zal het nieuwbouwplan 'Woonlandschap De Eendracht' (koopwoningen) verrijzen.

Herschiklocatie

De afgegraven en nog af te graven grond wordt hergebruikt op de zogenaamde herschiklocatie. Hier zal te zijner tijd een park- en natuurlandschap worden gerealiseerd, dat tevens gedeeltelijk zal fungeren als compensatiegebied voor het verlies aan functioneel leefgebied voor diverse aangetroffen beschermde soorten.

Bosperceel Olingerveeden

Ten behoeve van de bouw van een schoolgebouw aan de westzijde van Groeve-Noord tegenover de beoogde woningbouwlocatie is een bosperceel gekapt ter grootte van 7.200 m². Dit areaal dient gecompenseerd te worden in het gebied van de herschiklocatie.

Planning:

- start werkzaamheden: 1 september 2022;
- einde werkzaamheden: 31 december 2030.

Het *woningbouwgebied* zal in verschillende fasen worden gerealiseerd. In de afgelopen periode is de locatie voor de fasen 2, 3,

4 en 5 bouwrijp gemaakt. Dit betreft 'Parkwonen op De Eendracht', waarbij tenminste 24 koopwoningen en 24 sociale huurwoningen worden gerealiseerd. De sociale huurwoningen worden natuurinclusief opgeleverd. De exacte planning van de verschillende fasen is nog niet bekend. Tot het jaar 2030 zullen naar schatting 200 woningen gebouwd worden op de Eendrachtlocatie.

De planning van de inrichting van de *herschiklocatie* is tijdens het schrijven van dit plan nog niet bekend, maar zal naar verwachting ook tot 2030 duren. Het *bosperceel Olingerveelden* is reeds gekapt en zal in het gebied van de *herschiklocatie* gecompenseerd worden.

Ontheffing is aangevraagd voor verwachte overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

Verbodsbepalingen van artikel 3.1:	Soortnamen:
opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren (artikel 3.1, lid 2, Wnb);	kerkuil, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, Zwarte roodstaart
Verbodsbepalingen van artikel 3.5:	Soortnamen:
opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);	Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger
beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);	
Verbodsbepalingen van artikel 3.10:	Soortnamen:
opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.10, lid 1b, Wnb);	steenmarter, bunzing, hermelijn en haas

De activiteit heeft geen betrekking op het onderdeel gebiedsbescherming (hoofdstuk 2, Wnb) en het vellen van houtopstanden (hoofdstuk 4, Wnb). Significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden zijn eveneens niet aan de orde. Er zijn voor deze onderdelen geen vervolgstappen noodzakelijk.

Dit besluit ziet ook niet toe op hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden met betrekking tot de uitstoot van stikstof. Uit toetsing (AERIUS-berekening) moet blijken of dit aan de orde is en indien noodzakelijk hiervoor vervolgstappen genomen dienen te worden.

Indien voor deze activiteit graafwerkzaamheden worden uitgevoerd, kan hiervoor een vergunning nodig zijn op basis van de Ontgrondingenwet. Volgens deze wet is namelijk voor iedere (tijdelijke) verlaging van het maaiveld of waterbodembodem een ontgrondingsvergunning nodig. Er gelden echter voor veel graafwerkzaamheden vrijstellingen van deze vergunningplicht. Of dat voor deze activiteit ook geldt, kan bepaald worden door deze [checklist](https://fd9.formdesk.com/provinciegroningen/checklist_ontheffing_ontgroning) in te vullen (https://fd9.formdesk.com/provinciegroningen/checklist_ontheffing_ontgroning). Voor vragen of meer informatie kan contact opgenomen worden via ontgrondingen@provinciegroningen.nl.

2 Procedure

2.1 Procedure en beslistermijn

De beslissing op de aanvraag is voorbereid volgens de procedure als beschreven in hoofdstuk 5 van de Wnb. Binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag is op de aanvraag beslist.

2.2 Volledigheid

De aanvraag bevatte onvoldoende gegevens voor een goede beoordeling van de gevolgen van het project. Op 20 mei 2022 is de aanvrager in de gelegenheid gesteld om de aanvraag aan te vullen. De gevraagde gegevens zijn op 23 mei 2022 ontvangen. Na ontvangst van deze gegevens was de aanvraag volledig.

2.3 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van de Wnb, zijn wij bevoegd om de ontheffing te verlenen of te weigeren.

2.4 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt mededeling gedaan door publicatie op www.officielebekendmakingen.nl.

3 Soortbescherming

3.1 Beoordeling

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, lid 1 en 4, artikel 3.8, lid 1 en 5, Wnb kan uitsluitend worden verleend indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en/of er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- er is een geldig wettelijk belang;
- er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

De volgende beoordeling gaat in op deze drie voorwaarden.

3.1.1 Ecologische afweging Vogels

Onderzoeksmethode

Aanwezigheid van kerkuil, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees en Zwarte roodstaart is tijdens het onderzoek op basis van landelijke protocollen en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het activiteitenplan. In opdracht van de voormalige gemeente Appingedam heeft Eco Reest in 2020 een nader onderzoek uitgevoerd (Eco Reest, rapport nummer 200072, dd. 26 januari 2021).

Op voorhand was geen nader onderzoeken naar kerkuil ingepland. Echter tijdens veldbezoeken voor vleermuizen bleken ook kerkuilen aanwezig binnen het plangebied. Uiteindelijk is voor alle genoemde vogelsoorten voldaan aan de telrichtlijnen van Sovon om aanwezigheid vast te stellen.

Resultaten

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat kerkuil, koolmees, pimpelmees en Zwarte roodstaart binnen het plangebied aanwezig zijn. Uit onderzoek is gebleken dat de voormalige fabriek in gebruik is als nestplaats. Daarnaast is vastgesteld dat de naastgelegen loods 23 in gebruik is als roestplaats. Het plangebied en omliggende gebied is tevens in gebruik als foerageergebied van kerkuil.

Tevens is uit onderzoek is gebleken dat er veel nesten onder de dakrand van de oostzijde van de voormalige fabriek aanwezig zijn. Het betreft in dit geval een broedkolonie huiszwaluwen. Uit het onderzoek is ook gebleken dat er diverse broedbiotopen / nestplaatsen van enkele kwetsbare vogelsoorten aanwezig zijn, te weten: koolmees, pimpelmees en Zwarte roodstaart. Het plangebied en omliggende terrein wordt al deze vogelsoorten gebruikt als foerageergebied. Daarnaast wordt het plangebied gebruikt om nestmateriaal (modder en klei) te verzamelen.

Voor een meer gedetailleerd verslag van het nader onderzoek wordt verwezen naar Eco Reest rapport 200072 (26 januari 2021).

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de werkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor kerkuil, koolmees, pimpelmees en Zwarte roodstaart weggenomen:

- Een nestplaats en essentieel leefgebied (nestplaats, roestplaats en foerageergebied) van kerkuil;
- een broedkolonie met ten minste 20 huiszwaluwnesten en bijbehorend (deel van) essentieel foerageergebied / verzamelplaats van klei en modder;
- vermoedelijk twee nestplaatsen van koolmees;
- vermoedelijk twee nestplaatsen van pimpelmees;
- één nestplaats van Zwarte roodstaart.

De sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden hebben effect op de aangetroffen nestplaatsen binnen het plangebied. Daarnaast heeft de ingreep negatieve effecten op individuen van deze soort.

In de voormalige fabriek (WKC) is een nestplaats van kerkuil aanwezig. Daarnaast is er een vaste roestplaats aangetroffen in Loods 23. Het Eendrachtterrein maakt tevens deel uit van het jacht- / foerageergebied van kerkuil.

Onder de overhangende dakrand aan de oostzijde van de voormalige fabriek bevindt zich een broedkolonie huiszwaluwen. Bij de voorgenomen werkzaamheden (sloop van voormalige fabriek) zullen de nestplaatsen verloren gaan en daarmee ook de broedkolonie verloren gaan. Tevens zal met het verwijderen van de vegetatie een deel van het foerageergebied verloren gaan. In de toekomst zal een deel van de verzamelpplaats van klei en modder verloren gaan doordat het plangebied geschikt wordt gemaakt voor nieuwbouw woningen.

Binnen het eendrachtterrein zijn nestindicerende waarnemingen van koolmees, pimpelmees en Zwarte roodstaart gedaan. Het terrein is aangemerkt als broedbiotoop van deze soorten. Zwarte roodstaart nestelt hoogwaarschijnlijk in de voormalige fabriek WKC. Met het oog op het bouwrijp maken van het gehele terrein wordt alle vegetatie en daarmee geschikt broedbiotoop en aanwezige nestplaatsen van de koolmees weggenomen en verwijderd.

De in de aanvraag genoemde verbodsbepaling (wegnemen van nestplaatsen) wordt als gevolg van werkzaamheden overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de voorgestelde werkwijze, planning, inrichting en maatregelen, zoals beschreven in hoofdstuk 6 en 7 van het activiteitenplan, worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;
- aanbieden alternatieve voorzieningen;
- habitat en/of verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt maken;
- opstellen van een ecologisch werkprotocol;
- begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

Voor aanvang van de sloopwerkzaamheden worden tijdelijke nest- en verblijfplaatsen gerealiseerd. Voor deze tijdelijke verblijfplaatsen geldt een bepaalde gewenningsperiode.

- Voor een vervangend nest- en verblijfplaats van kerkuil wordt een gewenningsperiode van 4 maanden gehanteerd.
- Voor vervangend nestplaatsen van een kolonie huiszwaluwen wordt een gewenningsperiode van 1 geheel broedseizoen gehanteerd.
- Voor vervangend nestplaatsen van koolmees, pimpelmees en zwarte roodstaart wordt een gewenningsperiode van 1 geheel broedseizoen gehanteerd.

De vervangende nest- en verblijfplaatsen zijn in februari/maart 2022 gerealiseerd. Hierdoor is er ruim voldoende gewenningstijd.

Om zorgvuldig handelen te garanderen, worden het WKC gebouw en loods 23 ongeschikt gemaakt voor kerkuil. Er wordt ongeschikt gemaakt te weten in september/oktober 2022. Dit is tevens buiten de kwetsbare periode. Dit is om te voorkomen dat zich kerkuilen in de bebouwing bevinden tijdens de werkzaamheden. Het ongeschikt maken gebeurt door het zorgvuldig demonteren van de gevelplaten en het dak waardoor veel tocht ontstaat in het WKC gebouw. Alle mogelijke zit en roestplaatsen worden daar waar mogelijk verwijderd. Het ongeschikt maken gebeurt onder begeleiding van de deskundige ecoloog.

Na het ongeschikt maken dient er nog een controle bezoek uitgevoerd te worden om uit te sluiten dat er nog kerkuilen in het WKC gebouw en / of loods 23 aanwezig zijn.

Omdat de werkzaamheden na het broedseizoen 2022 plaatsvinden hoeft het terrein niet ongeschikt gemaakt te worden. De sloopwerkzaamheden dienen wel voor aanvang van het broedseizoen 2023 gereed te zijn.

Voor iedere verblijfplaats die komt te vervallen, worden minimaal twee alternatieve verblijfplaatsen aangeboden (BIJ12 2017). Ten behoeve van de mitigatie van kerkuil dienen er derhalve tenminste

vier verblijfplaatsen binnen een straal van circa 500 meter van de WKC en loods 23 gerealiseerd te worden. In samenwerking met de gemeente is binnen een straal van 500 en 750 meter gezocht naar gebouwen, die in potentie geschikt kunnen zijn voor het creëren van een verblijfplaats voor kerkuil (plaatsen uilenkast).

Om de nestplaats en roestplaats van kerkuil te mitigeren worden één uilentil en tenminste drie kerkuilkasten geplaatst in de omgeving van het plangebied, zoals afgebeeld in het activiteitenplan. Voorgesteld wordt om in het gebied van de Olingerhoogte één uilentil te plaatsen.

Er dienen nog tenminste drie alternatieve verblijfplaatsen (in de vorm van kerkuilenkasten in gebouwen) te worden gecreëerd om aan de taakstelling te kunnen voldoen conform de volgende eisen. In elk van de tenminste drie afzonderlijke schuren en/of loodsen wordt daarom een kerkuilenkast geplaatst, achter een oelebord of een andere geschikte invliegopening (in overleg met Eco Reest):

- Minimale maatvoering: (LxBxH): 75x40x45 cm.
- Invliegopening 15x15 cm.
- Geen directe verlichting in de omgeving van de kerkuilenkast.
- Plaats de kast op een donkere en tochtvrije plaats (dus zo ver van de opening, dat er geen tochtstroom aanwezig is).
- Minimaal 4 m boven maaiveld.
- Steenmarterproof.
- Laat de kast eens per 2 à 3 jaar schoonmaken door een kerkuilenwerkgroep.

Het compensatiegebied Olingerhoogte en omgeving wordt dusdanig ingericht dat dit geschikt is als jachtgebied voor kerkuil (zoals uitgebreid omschreven in hoofdstuk 5 van het activiteitenplan). Op de korte termijn fungeert het extensief gebruikte gebied ook nog voldoende als jachtgebied vanwege de aanwezigheid van een ruime wilgenopstand, dat geschikt is als leefgebied voor muizen. Het lage, moerasachtige gedeelte, het bosperceel en beide watergangen maken dit gebied reeds geschikt als geschikt foerageergebied voor vleermuizen en huiszwaluw. Het vormt een geschikt leefgebied voor muggen en andere vliegende insecten. De bosrand en watergangen zijn lijnvormige structuren, waarlangs vleermuizen kunnen foerageren (dit is middels onderzoek reeds vastgesteld). De beschoeiingen langs de watergangen voorzien van rietkragen zijn eveneens ideale beschutte niches voor insecten. Klei en modderpoelen zijn aanwezig ten gunste van nestbouw voor huiszwaluw. Belangrijke voorwaarde voor het instandhouden van het geschikte leefgebied is het handhaven van de rietkragen, ook in de winterperiode. Voor huiszwaluw, kerkuil, steenmarter, koolmees, pimpelmees, zwarte roodstaart, bunzing, hermelijn en haas dient de Olingerhoogte ingericht te worden in een meer ruig en grazig terrein, voorzien van struiken, houtwallen en kruiden- en bloemrijke vegetatie. In het najaar van 2022 dient de omgeving te zijn ingericht, zodat deze in voldoende kwaliteit kan gaan fungeren vanaf het voorjaar van 2023, wanneer mogelijk gestart wordt met de invulling van de rest van het plangebied.

Binnen een straal van circa 300 meter vanaf de huidige locatie (warmtekrachtcentrale) dient voor huiszwaluw vóór 1 mei 2022 een geschikt alternatief te zijn gecreëerd. De directe omgeving ervan dient dusdanig te functioneren, dat het voldoet aan een geschikt foerageer- en leefgebied. Belangrijk is dat dit gebied blijvend functioneel blijft en er geen versturende activiteiten (zoals graaf- en bouwwerkzaamheden) plaatsvinden. Omdat op het Eendrachtterrein ten aanzien van bovenstaande geen garanties gegeven kunnen worden en de herschiklocatie pas op termijn wordt ingericht als natuurgebied, is gezocht naar een alternatieve locatie aan de overkant van De Groeve. Twee alternatieve locaties voor de kolonie huiszwaluw liggen op een afstand die groter is dan algemeen wordt geadviseerd. Echter met een juiste ecologische inrichting van het terrein en als er wordt voldaan aan de voorwaarden, zoals omschreven in het activiteitenplan, kan de locatie fungeren als een succesvolle mitigatie voor de kolonie huiszwaluw. Het gebied rondom de huiszwaluwmuur wordt dusdanig ingericht, dat het blijvend fungeert als functioneel leefgebied. Het is daarom ook noodzakelijk dat er binnen 100 à 200 meter van de nestlocaties een modderplaats aanwezig is om de nesten te kunnen bouwen (Checklist Groen Bouwen, 2021).

De huiszwaluwmuuren dienen te voldoen aan de volgende randvoorwaarden:

- De muren worden zo dicht mogelijk bij het WKC gebouw terug gebracht.
- De muren dienen een lengte te hebben van circa 12,5 meter; 25 meter in totaal.
- De muren worden in dezelfde positie geplaatst als de gevel van fabriek waaraan ze nu broeden of in een gebogen vorm. Vermijd situering op het zuiden of westen.
- De muren worden gemaakt van stenen of beton blokken dit komt zo dicht mogelijk in de buurt als het huidige materiaal van de fabriek. Wellicht kunnen er oude materialen van de fabriek gebruikt worden bij de opbouw van de muur.
- Nesten moeten minimaal op 3 meter hoogte komen in verband met valhoogte en veilige afstand van predatoren.
- Ongeschikt maken voor roofdieren (marters en vossen) zodat ze de nesten niet kunnen bereiken door de onderste meter een opening te creëren (groene vlak afbeelding 6.16). Dit open gedeelte dan worden voorzien van stekelige planten zoals duindoorn.
- Creëer aan de bovenzijde van elke muur een overhangend plateau, zodat nesten in de schaduw hangen en er ook mogelijkheden zijn voor huiszwaluwen zelf nieuwe nesten te bouwen.
- Overhangend plateau van wit, licht grijs materiaal (kan wellicht met oude materiaal bijvoorbeeld muurplaten van fabriek / recycling).
- Binnen een straal van 200 meter een modderpoel of locatie met klei, zodat huiszwaluwen hier nestmateriaal kunnen verzamelen om nesten van te bouwen (Checklist Groen Bouwen, 2021).
- Mogelijkheden voor andere soorten zoals vleermuizen, holenbroeders en insecten. Voor vleermuizen en holenbroeder kun je denken aan het creëren van nissen, gaten en spleten in de muur. Voor insecten kunnen deze ruimtes nog worden opgevuld met holle takjes en bamboe pijpjes of gedeeltes van de muur stucen met leem en gaatjes in maken. Tevens zouden er insecten hotels aan de buitenzijde van de muur bevestigd kunnen worden. Verblijfplaatsen voor insecten kunnen laag in de muur worden gemaakt.
- Muur kan deels op de heuvel gebouwd worden. Kruidenrijke en inheemse beplanting kan aan de onderzijde van de muur worden toegepast.
- Huiszwaluw aantrekken met lokgeluiden.

Tevens zullen de dakoverstekken van de nieuw te bouwen woningen in woonveld 3 geschikt worden gemaakt als nestlocatie voor huiszwaluwen. Met name de oost- of noordoostzijde van de woningen zijn geschikt als nestlocatie voor huiszwaluwen. Enkele randvoorwaarden voor geschikte nestlocaties onder dakoverstek:

- De dakranden over de overstek dienen wit te zijn.
- Dakoverstek van ruw of opgeruwd materiaal.
- Oost- of noordoost georiënteerd.
- Binnen een straal van 200 meter een modderpoel of locatie met klei, zodat huiszwaluwen hier nestmateriaal kunnen verzamelen om nesten van te bouwen (Checklist Groen Bouwen, 2021).

Het geschikt maken van de dakoverstekken zal naast permanente mitigerende maatregelen ook als ecologische plus dienen.

Om gedurende de werkzaamheden voldoende nestlocaties te garanderen worden er vier nestkasten voor koolmees, vier nestkasten voor pimpelmees en vier nestkasten voor Zwarte roodstaart verdeeld door het Olingermeedenbos opgehangen. Deze nestkasten worden op minimaal twee meter hoogte opgehangen op daarvoor geschikte bomen. De locaties voor de nestkasten worden door de ecooloog vastgesteld of ter goedkeuring aan de ecooloog voorgelegd.

Per woningblok in woonveld 3 wordt er één nestkast voor koolmees opgehangen. De nestkast kan zowel op de woning, als op een schuur of schutting gehangen worden. De nestkasten moeten deels in de schaduw hangen met de invliegopening naar het oosten of noorden gericht. Deze nestkasten zijn geschikt voor onder andere koolmees, boomklever, Bonte vliegenvanger en Gekraagde roodstaart: NK SE 05 Nestkast 32 mm (Vivara Pro, 2021). Voor pimpelmees (en Zwarte mees en Bonte vliegenvanger) wordt gekozen voor NK SE 01 Nestkast 28 mm (Vivara Pro5, 2021).: Door zowel nestkasten aan de bomen te hangen als aan de woningenblokken dient een deel van deze nestkasten ook als ecologische plus.

Per woningblok wordt er één halfopen inbouwsteen in de noord- of oostkopgevel ingebouwd. Het betreft een half open inbouwsteen van het type IB DI 01 van Vivara Pro. Deze inbouwstenen worden op tenminste drie meter hoogte in de kopgevel geplaatst. Het compensatiegebied wordt tevens geschikt gemaakt als broedbiotoop voor Zwarte roodstaart.

Door de uitvoering van bovenstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat zowel tijdelijk als op lange termijn voldoende verblijfplaatsen behouden blijven.

Gunstige staat van instandhouding

Uit de Vogel- en habitatrichtlijn-rapportage 2019 (WUR, 2019) blijkt dat de landelijke populatie kerkuil op 1250 en 3600 broedparen wordt geschat. De populatie trend 2006-2018 wordt als gunstig gekwalificeerd. Ook de verspreidingstrend is als gunstig gekwalificeerd. De laatste 12 jaar is er een significante toename van <5% per jaar in de aantalsontwikkeling (Sovon, 2021).

Waarnemingen van de kerkuil komen binnen een straal van circa 1 km in de afgelopen 10 jaar niet voor. Er zijn in de NDFF geen waarneming in de omgeving te zien. In de omliggende regio < 5 km zijn wel enkele losse waarneming bekend.

De landelijke populatie huiszwaluw wordt geschat op 70000 en 10.0000 broedparen (WUR, 2019). De populatietrend 2006-2018 wordt als gunstig gekwalificeerd. Terwijl de populatietrend 1979-2006 nog als zeer ongunstig stond gekwalificeerd. De verspreidingstrend is momenteel stabiel. Huiszwaluw staat als gevoelig op de rode lijst van broedvogels in Nederland. Hierbij zijn landschappen van boerenland en stedelijk gebied van duidelijk belang voor de huiszwaluw (Vogelbescherming, 2022). Er zijn diverse waarnemingen van nesten en nestindicerende waarnemingen van huiszwaluw in de omgeving van het plangebied vanuit de NDFF bekend. De meeste nestlocaties bevinden zich ten westen van het plangebied. Het gaat hier echter maar om kleine aantallen nesten en niet om grotere kolonies.

De landelijke populatie koolmees wordt geschat op 375.000 en 625.000 broedparen (WUR, 2019). De populatietrend 2006-2018 wordt als zeer ongunstig gekwalificeerd. Terwijl de populatietrend 1979 – 2018 nog gunstig was. De verspreidingstrend is momenteel gunstig. In de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van nestplaatsen en baltsende koolmezen vanuit de NDFF bekend. Deze waarnemingen bevinden zich hoofdzakelijk ten westen van het plangebied. De locaties van de nestplaatsen bevinden zich in het inmiddels deels gekapte bosgebied ten westen van het plangebied.

De landelijke populatie pimpelmees wordt geschat op 250.000 en 400.000 broedparen (WUR, 2019). De populatietrend 2006-2018 wordt als stabiel gekwalificeerd. De populatietrend van 1979 – 2018 waren gunstig. De verspreidingstrend is momenteel stabiel. In de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van pimpelmezen bekend uit de NDFF waarvan één broedbiotoop in het inmiddels deel gekapte bosgebied ten westen van het plangebied.

De landelijke populatie Zwarte roodstaart wordt geschat op 13.000 en 20.000 broedparen (WUR, 2019). De populatietrend 2006-2018 wordt als stabiel gekwalificeerd, net als de populatietrend van 1979 – 2018. De verspreidingstrend is momenteel eveneens stabiel. In de omgeving van het plangebied zijn zestien waarnemingen van baltsende Zwarte roodstaarten bekend uit de NDFF. De waarnemingen bevinden zich zowel op het Eendrachtterrein als ten noorden van het Eendrachtterrein.

Door de uitvoering van de eerder genoemde maatregelen en de beschikbare (permanente) alternatieven, inclusief de groene plus (zie belangenafweging), is zeker dat dit project niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de betreffende soorten.

Eindoordeel ecologische afweging Vogels

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven, en naar

verwachting gezien de groene plus kan toenemen in de toekomst, en dat de gunstige staat van instandhouding van kerkuil, koolmees, pimpelmees en Zwarte roodstaart gewaarborgd blijft.

3.1.2 Ecologische afweging Vleermuizen

Onderzoeksmethode

Aanwezigheid van Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger is tijdens het onderzoek op basis van landelijke protocollen en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het activiteitenplan. In opdracht van de voormalige gemeente Appingedam heeft Eco Reest in 2020 een nader onderzoek uitgevoerd (Eco Reest, rapport nummer 200072, dd. 26 januari 2021).

In 2020 zijn de gebouwen binnen het onderzoeksgebied onderzocht conform de eisen uit de meest recente versie van het Vleermuisprotocol (versie 2021).

Resultaten

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger binnen het plangebied aanwezig zijn. Uit het onderzoek is gebleken dat de voormalige fabriek in gebruik is als verblijfplaats van deze soorten:

- één zomerverblijfplaats van een of enkele Gewone dwergvleermuis;
- twee zomerverblijfplaatsen van een of enkele Laatvliegers;
- twee paarverblijfplaatsen van een of enkele Ruige dwergvleermuis.

Het plangebied is tevens in gebruik als foerageergebied van diverse soorten vleermuizen, waaronder: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Tweekleurige vleermuis. Het gaat hierbij om enkele individuen per soort. Tevens is gebleken dat de watergang de Groeve-Noord aan de westzijde van de voormalige fabriek gebruikt wordt als vliegroute door diverse soorten vleermuizen. Voor een gedetailleerd verslag van het nader onderzoek wordt verwezen naar Eco Reest rapport 200072 (d.d. 26 januari 2021).

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de werkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor de gebouwbewonende vleermuissoorten weggenomen / verstoord:

- één zomer-/winterverblijfplaats van een of enkele Gewone dwergvleermuis;
- twee zomer-/winterverblijfplaatsen van een of enkele Laatvliegers;
- twee paar-/winterverblijfplaatsen van een of enkele Ruige dwergvleermuis.

De sloop en nieuwbouwwerkzaamheden hebben effect op de aangetroffen verblijfplaatsen binnen het plangebied. Daarnaast heeft de ingreep negatieve effecten op individuen van deze soort.

In de voormalige fabriek binnen het plangebied zijn vijf verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Het gaat om één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, twee zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger en twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis. Mogelijk hebben deze verblijfplaatsen ook een functie als winterverblijfplaats voor een of enkele dieren. Als gevolg van de werkzaamheden komen bovengenoemde verblijfplaatsen te vervallen.

De in de aanvraag genoemde verbodsbepalingen (verstoren en wegnemen van verblijfplaatsen) worden als gevolg van werkzaamheden overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de voorgestelde werkwijze, planning, inrichting en maatregelen, zoals beschreven in hoofdstuk 6 en 7 van het activiteitenplan, worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;
- aanbieden alternatieve voorzieningen;
- habitat en/of verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt maken;
- opstellen van een ecologisch werkprotocol;
- begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

Voor aanvang van de sloopwerkzaamheden worden tijdelijke verblijfplaatsen gerealiseerd. Voor deze tijdelijke verblijfplaatsen geldt een bepaalde gewenningsperiode.

- Voor een vervangend zomerverblijf van Gewone dwergvleermuis geldt een gewenningsperiode van 3 maanden waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen (actieve periode).
- Voor een vervangend paarverblijf van Ruige dwergvleermuis geldt een gewenningsperiode van minimaal 1 maand voor start van de activiteiten, waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen (actieve periode).
- Wanneer buiten de zomerperiode van Laatvlieger wordt gewerkt, is geen tijdelijke mitigatie noodzakelijk. Er geldt dan ook geen gewenningsperiode.

De vervangende verblijfplaatsen zijn april 2022 opgehangen. Hierdoor is er ruim voldoende gewenningstijd.

Om zorgvuldig handelen te garanderen, worden de verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger derhalve uiterlijk een week vóór aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt, te weten in september/oktober 2022. Dit is tevens buiten de kwetsbare periode. Het ongeschikt maken mag enkel wanneer de avondtemperaturen voor drie dagen aaneengesloten hoger zijn dan 10 graden. Dit is tevens om te voorkomen dat zich vleermuizen in het WKC gebouw bevinden tijdens de werkzaamheden. Het ongeschikt maken gebeurt door het zorgvuldig demonteren van de gevelplaten en het dak waardoor veel tocht ontstaat in het WKC gebouw. Het ongeschikt maken gebeurt onder begeleiding van de deskundige ecooloog. Na het ongeschikt maken dient er nog een controle bezoek uitgevoerd te worden om uit te sluiten dat er nog vleermuizen in het WKC gebouw aanwezig zijn.

Er zijn diverse soorten vleermuizen die gebruik maken van watergang de Groeve-Noord als vliegroute. Tijdens sloop en nieuwbouwfase en ingebruiknamefase dient er rekening gehouden te worden met het gebruik van verlichting. Tijdens de sloop en nieuwbouw mag er geen (bouw-) verlichting in de richting van de Groeve-Noord gericht worden. Bij ingebruikname van de bebouwing dient rekening gehouden te worden met het verlichtingsplan voor de buitenverlichting. Strooilicht in de richting van de Groeve-Noord dient te allen tijde voorkomen te worden.

Nadat voor alle soorten aan de gewenningsperiode is voldaan kunnen de verblijfplaatsen en nestplaatsen ongeschikt gemaakt worden in september/oktober 2022. Dit is buiten de kwetsbare periodes van de betreffende soorten (zie tabel 6.1 van het activiteitenplan). Voor de huiszwaluwen hoeft niet natuurvrij gemaakt te worden zolang de werkzaamheden buiten de broedperiode plaatsvinden. De sloop van de voormalige fabriek en het bouwrijp maken van het terrein kan zorgvuldig van start gaan vanaf november 2022.

Om de tijd gedurende de werkzaamheden te overbruggen worden per gevonden verblijfplaats vier uitwendige kasten opgehangen van het type VK MP 04 vleermuizenkast van Vivara Pro (of kwalitatief vergelijkbaar). Deze kast is geschikt als zomer- en/of paarverblijf. Bij milde winters kan de kast ook als winterverblijf dienen. De kast is gemaakt van multiplex en spuitkurk. In tabel 6.2 van het activiteitenplan is te zien waar de kasten worden opgehangen. De kasten worden op minimaal 3 meter hoogte geplaatst. Hierbij wordt er gelet op een vrije in- en uitvliegroute. De kasten worden geplaatst volgens de randvoorwaarden van Kennisdocumenten van BIJ12, 2017 en dus buiten het bereik van predatoren en buiten effecten van de werkzaamheden.

Wanneer de werkzaamheden buiten de zomerperiode van Laatvlieger plaatsvinden zijn er geen tijdelijke mitigerende maatregelen voor Laatvlieger noodzakelijk. Voor zover bekend maakt de Laatvlieger weinig tot geen gebruik van alternatieve vleermuiskasten. Er zijn eventueel wel alternatieve verblijfplaatsen aanwezig in het kantoorgebouw van Versterkingspunt Appingedam aan de Woldweg 18. Dit gebouw bevindt zich ook binnen het Eendrachtterrein en blijft behouden. Tijdens het nader onderzoek in 2020 is één verblijfplaats Laatvlieger aangetroffen.

In de nieuwe situatie (Fase 1) worden permanente verblijfplaatsen voor Gewone- en Ruige dwergvleermuis gecreëerd in een aantal woningen. De verblijfplaatsen worden gerealiseerd in de sociale huurwoningen op woonveld 3. De sociale huurwoningen bestaan uit zes woningblokken. In

totaal zijn er twaalf kopgevels beschikbaar voor het plaatsen van inbouwstenen. Per kopgevel wordt één inbouwsteen geplaatst, waardoor er in totaal 12 inbouwstenen geplaatst worden. In afbeelding 6.3 van het activiteitenplan is aangegeven op welke locaties de inbouwstenen ongeveer ingebouwd moeten worden. Er wordt gebruik gemaakt van de inbouwstenen van Vivara Pro, type IB VL 06 of IB VL 08. De inbouwstenen worden in de oost- en westgeoriënteerde windrichtingen geplaatst. Doordat de kasten op verschillende windrichtingen geplaatst worden, zijn er ook verschillende microklimaten beschikbaar. De inbouwkasten zijn geschikt voor onder andere: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Laatvlieger en Tweekleurige vleermuis.

De verblijfplaatsen voor Laatvlieger worden in een aantal woningen in de nieuwe situatie (Fase 1) gerealiseerd in de dakranden van de sociale huurwoningen op woonveld 3. Er wordt tenminste één vleermuiskast voor laatvlieger in ieder woningblok geplaatst. Zo zijn er in ieder geval zes permanente verblijfplaatsen aanwezig. Er wordt gebruik gemaakt van de vleermuiskast VML1 van Unitura. Deze vleermuiskast is speciaal ontworpen als jaarrond verblijf voor Laatvlieger. De kast is tevens geschikt als verblijfplaats voor Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis en meervleermuis.

In de nieuwe situatie wordt tevens toegang gecreëerd naar het dak door de kantpannen minimaal 2,5 centimeter te laten oversteken. Op deze manier kunnen vleermuizen in de nieuwe situatie gebruik kunnen maken van de dakruimte. De daken van alle woningen binnen woonveld 3 zijn na de nieuwbouw beschikbaar voor diverse soorten gebouwbewonende vleermuizen zoals: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis.

De combinatie van inbouwstenen en toegang tot het dak zorgt voor meer verblijfplaatsen dan in de huidige situatie beschikbaar zijn. Deze beide mitigerende maatregelen gelden als permanente maatregelen maar tevens als ecologische plus.

Door de uitvoering van bovenstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat zowel tijdelijk als op lange termijn voldoende verblijfplaatsen behouden blijven.

Gunstige staat van instandhouding

De Gewone dwergvleermuis is zowel binnen Europa als binnen Nederland de meest voorkomende vleermuissoort. Deze is onderdeel van de landelijke populatie die wordt geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (Dietz et al., 2009). Uitwisseling tussen verschillende populaties vindt waarschijnlijk met name plaats in winterverblijfplaatsen (Dietz et al., 2009). De staat van instandhouding van de status en trends in populatieomvang van Gewone dwergvleermuis zijn tot op heden onbekend (WUR, 2019). De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) telt 430 waarnemingen in de omgeving van het plangebied binnen een afstand van circa 1 kilometer van de afgelopen tien jaar. De meeste waarnemingen betreffen foeragerende of overvliegende dieren. De waarnemingen zijn hoofdzakelijk afkomstig uit de bebouwde omgeving (woonwijken). Van de grote hoeveelheid waarnemingen zijn slechts enkele verblijfplaatsen vastgesteld.

De Ruige dwergvleermuis is een in ons land algemeen voorkomende soort en wordt ruim verspreid in het noorden en westen van Nederland waargenomen. Uit de Vogel- en habitatrichtlijn-rapportage 2019 (WUR, 2019) blijkt dat ruige dwergvleermuis een groot verspreidingsgebied heeft. De staat van instandhouding en het toekomstperspectief zijn als matig ongunstig gekwalificeerd. De aantallen in de trektijd, in het najaar (wanneer ook de vrouwtjes en jongen in Nederland zijn), worden geschat op 50.000 tot 100.000 dieren. Er zijn geen gegevens bekend over de trend in aantallen (Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, versie 1.0 Juli 2017). De NDFF telt 126 waarnemingen van de Ruige dwergvleermuis in de directe omgeving van het plangebied van de afgelopen tien jaar binnen een straal van circa 1 km. De waarnemingen zijn hoofdzakelijk afkomstig uit de bebouwde omgeving (woonwijken). Een groot deel van de waarnemingen betreffen overvliegende dieren langs vliegroutes (watergangen en wegen) en foeragerende dieren.

De Laatvlieger wordt door het hele land waargenomen. Uit de Vogel- en habitatrichtlijn-rapportage 2019 (WUR, 2019) blijkt dat er onvoldoende bekend over het verspreidings- en leefgebied. De staat van instandhouding en het toekomstperspectief zijn als matig ongunstig gekwalificeerd. In 2006 werd

de landelijke populatie door de Zoogdierverseniging geschat op 25.000 tot 40.000 dieren. In de laatste periode zijn meer waarnemingen gedaan, maar het is niet zeker of er sprake is van een verandering in aantallen of verspreiding. Daarvoor zijn er onvoldoende systematisch verzamelde gegevens beschikbaar (Broekhuizen et al., 2016). Recente waarnemingen binnen en in de directe omgeving van de onderzochte locatie zijn lastig te vinden. De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) telt 49 waarnemingen in de omgeving van het plangebied binnen een afstand van circa 1 kilometer in de afgelopen tien jaar. Het grootste deel van deze waarnemingen is gedaan ten noorden en oosten van het plangebied in de bebouwde omgeving.

Door de uitvoering van de eerder genoemde maatregelen en de beschikbare (permanente) alternatieven, inclusief de groene plus (zie belangenafweging), is zeker dat dit project niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de betreffende soorten.

Eindoordeel ecologische afweging Vleermuizen

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven, en naar verwachting gezien de groene plus kan toenemen in de toekomst, en dat de gunstige staat van instandhouding van Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laativlieger gewaarborgd blijft.

3.1.3 Ecologische afweging Grondgebonden zoogdieren

Onderzoeksmethode

Aanwezigheid van steenmarter, bunzing, hermelijn en haas is tijdens het onderzoek op basis van landelijke protocollen en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het activiteitenplan. In 2020 is het gebied onderzocht op de aanwezigheid van de steenmarter. Op diverse kansrijke locaties zijn wildcamera's en een marterbox geplaatst.

Resultaten

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat steenmarter, bunzing, hermelijn en haas binnen het plangebied aanwezig is. Uit het onderzoek is gebleken dat het plangebied verschillende functies voor steenmarter vervult, zowel verblijfplaatsen, schuilplaatsen en foerageergebied. Het plangebied is essentieel leefgebied van de steenmarter. Voor een meer gedetailleerd verslag van het nader onderzoek wordt verwezen naar Eco Reest rapport 200072 (26 januari 2021).

Bunzing, hermelijn en haas zijn sinds voorjaar 2022 van de provinciale vrijstellingslijst verwijderd. Ondanks dat bunzing, hermelijn en haas niet zijn waargenomen tijdens de diverse veldbezoeken kunnen deze soorten niet op voorhand uitgesloten worden.

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de werkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor steenmarter, bunzing, hermelijn en haas weggenomen:

- Essentieel leefgebied met vaste rust- en verblijfplaatsen.

De sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden hebben effect op de aangetroffen verblijfplaatsen binnen het plangebied.

De in de aanvraag genoemde verbodsbepaling (wegnemen van rust- en verblijfplaatsen) wordt als gevolg van werkzaamheden overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de voorgestelde werkwijze, planning, inrichting en maatregelen, zoals beschreven in hoofdstuk 6 en 7 van het activiteitenplan, worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;

- aanbieden alternatieve voorzieningen;
- habitat en/of verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt maken;
- opstellen van een ecologisch werkprotocol;
- begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

Voor aanvang van de sloopwerkzaamheden worden tijdelijke verblijfplaatsen gerealiseerd. Voor deze tijdelijke verblijfplaatsen geldt een bepaalde gewenningsperiode.

- Voor een vervangend verblijfplaats van steenmarter wordt een gewenningsperiode van 4 maanden gehanteerd.

De vervangende verblijfplaatsen worden in maart/april 2022 gerealiseerd. Hierdoor is er ruim voldoende gewenningstijd.

Om zorgvuldig handelen te garanderen, wordt de bebouwing en het omliggende terrein ongeschikt gemaakt voor steenmarter. Er wordt ongeschikt gemaakt te weten in september/oktober 2022. Dit is tevens buiten de kwetsbare periode. Dit is om te voorkomen dat zich steenmarters in de bebouwing bevinden tijdens de werkzaamheden. Het ongeschikt maken gebeurt door het zorgvuldig demonteren van de gevelplaten en het dak waardoor veel tocht ontstaat in het WKC gebouw. Rondom de bebouwing wordt tevens gebruik gemaakt van steenmarter verschrikkers. Het ongeschikt maken gebeurt onder begeleiding van de deskundige ecooloog.

Twee maanden voordat de bebouwing gesloopt wordt, en / of de vegetatie verwijderd wordt, dienen alternatieve verblijfplaatsen voor de steenmarter te worden gerealiseerd. De alternatieve voorzieningen worden aangelegd in het resterende deel van het Olingermeedenbos. De verblijfplaatsen worden onder andere gerealiseerd in de vorm van marterhopen en steenmarterkasten. Er worden tenminste drie marterhopen en twee steenmarterkasten in het bosgebied gerealiseerd:

- Drie verblijfplaatsen worden gerealiseerd door het aanbrengen van een marter-takkenhoop. Deze hoop wordt aangebracht op een beschutte droge plek, het liefst in een bosschage of houtwal, zodat de verblijfplaats goed in de omgeving opgaat. De marter-takkenhoop wordt aangelegd met negen stoeptegels als vloer, een muurtje van twee à drie bakstenen hoog en negenstoeptegels als plafond. Hier overheen wordt vervolgens bedekt met natuurlijke materialen, zoals takken en bladeren. In de bakstenen muurtjes worden ten minste twee, maar liever drie, ingangen uitgespaard (Anonymus, 2013; Hollander, 2014). Deze marterhopen zijn tevens geschikt voor andere marterachtigen zoals bunzing en hermelijn.
- Twee verblijfplaatsen zullen in de vorm van een steenmarterkast zijn. De kasten bestaan uit twee ruimtes, de hoofdruimte en een slaapruiimte. Door deze opdeling kan de kast ook als kraamkamer dienen. De slaapruiimte is geschikt om de jongen te werpen. Als de jongen wat ouder zijn kan de hoofdruimte als veilige speelruimte dienen. De kast heeft een ronde ingang met een diameter van 9 centimeter. Dit is ruimschoots groot genoeg voor steenmarters, maar maakt de kast ontoegankelijk voor ongewenste gasten zoals huiskatten en roofvogels. Door de kasten op hoogte aan te brengen zijn ze eveneens moeilijk te bereiken voor katten. Daarnaast bevinden de oorspronkelijk verblijfplaatsen zich ook op hoogte (tussen het dak). De kasten worden tegen stevige grote bomen aangebracht op een minimale hoogte van vier meter. Er zal gebruik worden gemaakt van de zijingang. De vooringang kan gebruikt worden wanneer de kast op de grond geplaatst wordt. De steenmarterkasten zijn tevens geschikt voor andere marterachtigen zoals bunzing en hermelijn.

Het Olingermeedenbos is geschikt als foerageergebied en leefgebied voor steenmarter en andere marterachtigen zoals bunzing en hermelijn. Er zijn al op verschillende plekken takkenrillen en kleine slootjes aanwezig. Op diverse plekken zullen extra takkenrillen worden gerealiseerd in het bos. Vanuit het Olingermeedenbos is in zuidelijke richting het Olingerhoogte te bereiken en achterliggend agrarisch gebied. Tevens zal in de eindfase van het gehele project het zuidelijke gebied worden ingericht als natuurgebied. Met de inrichting zal tevens rekening gehouden worden dat dit voldoende geschikt is als leefgebied voor marterachtigen. Vanuit Olingerhoogte kan haas bovendien gemakkelijk de achterliggende agrarische percelen intrekken. Het zuidelijke terrein, dat extensief wordt gebruikt, is tevens geschikt als leefgebied voor haas.

Door de uitvoering van bovenstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat zowel tijdelijk als op lange termijn voldoende verblijfplaatsen behouden blijven.

Gunstige staat van instandhouding

De steenmarter is een in ons land veelvoorkomende soort. Het verspreidingsgebied ligt met name in het noorden, oosten en zuiden van het land. Echter breidt het verspreidingsgebied zich steeds verder uit naar het westen van het land. Het aantal steenmarters worden geschat op ongeveer 15.000 dieren. Recente waarnemingen binnen en in de directe omgeving van de onderzochte locatie zijn lastig te vinden. De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) telt slechts vijf waarnemingen in de omgeving van het plangebied binnen een afstand van circa 1 kilometer in de afgelopen tien jaar. Vastgestelde verblijfplaatsen zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied.

Gezien de geschiktheid van het plangebied zijn ook voor haas en kleine marterachtigen maatregelen meegenomen in het compensatieplan. Ondanks dat bunzing, hermelijn en haas niet zijn waargenomen tijdens de diverse veldbezoeken kunnen deze soorten niet op voorhand uitgesloten worden. Voor bunzing, hermelijn en haas zal de Olingerhoogte ingericht worden in een meer ruig en grazig terrein, voorzien van struiken, houtwallen en kruiden- en bloemrijke vegetatie. De staat van instandhouding van deze drie soorten is dusdanig matig dat provincie Groningen per 18 maart 2022 niet langer een provinciale vrijstelling aan deze soorten toekent. De genoemde maatregelen dragen echter bij aan het versterken van een gunstige staat van instandhouding in dit gebied.

Door de uitvoering van de genoemde maatregelen en de beschikbare (permanente) alternatieven, is zeker dat dit project niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van instandhouding van kerkuil, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, Zwarte roodstaart, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, steenmarter, bunzing, hermelijn en haas.

Eindoordeel ecologische afweging Grondgebonden zoogdieren

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven, en naar verwachting gezien de groene plus kan toenemen in de toekomst, en dat de gunstige staat van instandhouding van steenmarter, bunzing, hermelijn en haas gewaarborgd blijft.

3.1.4 Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd voor kerkuil, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, Zwarte roodstaart in het belang van:

- volksgezondheid of de openbare veiligheid.

De ontheffing is aangevraagd voor Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, steenmarter, bunzing, hermelijn en haas in het belang van;

- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

In hoofdstuk 8 van het activiteitenplan is bovenstaand geldig belang toegelicht. De woningbehoefte binnen de gemeente Eemsdelta is groot. Om binnen het plangebied woningen te realiseren is het bestemmingsplan gewijzigd naar 'wonen'. De gemeente Eemsdelta, waarin het plangebied ligt, is voornemens om de komende jaren 600 nieuwe woningen te realiseren tussen 2022 en 2032. De 200 woningen binnen het Eendrachtterrein zullen bijdrage aan de woonvisie 2022-2032 van de gemeente Eemsdelta (Gemeente Eemsdelta, 2022). Het project dient hierbij het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

De gebouwen staan leeg en zijn in zeer slechte staat. Ondanks dat er hekken omheen staan, wordt er regelmatig vandalisme gepleegd in deze gebouwen. Er is ook asbest in de gebouwen aanwezig. Met het oog op vandalisme en gevaar op brandstichting is het van belang deze gebouwen

zo snel mogelijk te slopen. Daarmee dient het project het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

Gelet op de provinciale beleidsnotitie "Beleidsnota Fauna en Flora 2018" stimuleren wij initiatiefnemers om extra maatregelen te nemen om soorten op langere termijn juist te laten profiteren van ruimtelijke ontwikkelingen. Op deze manier kunnen projecten die zouden kunnen leiden tot negatieve effecten voor soorten juist gebruikt worden om de staat van instandhouding van soorten te versterken. In het activiteitenplan gaat paragraaf 7.7 uitgebreid in op deze 'groene plus':

- De combinatie van twaalf inbouwstenen en toegang tot het dak dient deels als ecologische plus voor vleermuizen.
- Door de dakoverstekken van de nieuwe woningen in woonveld 3 geschikt te maken als nestplaats voor huiszwaluw wordt ook hier een ecologisch plus gecreëerd.
- Door zowel nestkasten aan de bomen te hangen als aan de woningenblokken, dient een deel van deze nestkasten ook als ecologische plus voor koolmees, pimpelmees en Zwarte roodstaart.
- Daarnaast worden ook voor andere soorten extra maatregelen getroffen, waaronder gierzwaluw en huismus en zal het terrein landschappelijk en groen ingericht worden en krijgt de bebouwing groene daken.

Bovenstaand geldend belang, tezamen met de groene plus, is voldoende om de (tijdelijke) negatieve effecten op de beschermde kerkuil, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, Zwarte roodstaart, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, steenmarter, bunzing, hermelijn en haas, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

3.1.5 Alternatievenafweging

Het project omvat sloop van de huidige gebouwen en is daarmee locatiegebonden.

De technische staat van de voormalige fabriek en loodsen zijn dusdanig slecht dat ze een gevaar voor de volksgezondheid vormen. Er is nog in grote hoeveelheid asbest aanwezig dat in slecht staat verkeert. De voormalige fabriek en naastgelegen loods mogen dan ook niet betreden worden. Het terrein met daarop de bebouwing is afgesloten middels enkele hekken, maar desondanks vinden er nog veel vernielingen plaats in de voormalige fabriek en naastgelegen loods. Er bestaat tevens een reële kans op verdere vernieling / brandstichting, met het gevolg dat alle aanwezige nest-, en verblijfplaatsen verloren gaan. Wanneer er niks aan de voormalige fabriek en loodsen wordt gedaan, zal dit leiden tot een steeds slechtere technische staat. Uiteindelijk kan dit leiden tot meer en meer ongeschikt worden van de locatie. Dat kan weer tot gevolg hebben dat de aanwezige nest- en verblijfplaatsen alsnog verloren gaan.

Bij de gekozen werkwijze is rekening gehouden met aanwezige beschermde soorten, door de werkzaamheden buiten de kwetsbare periodes te plannen en in de nieuwe situatie de essentiële leefgebieden te mitigeren. Tevens zal een deel van de nieuw te bouwen woningen natuurinclusief gebouwd worden. Dit levert uiteindelijk veel meer nestplaatsen en verblijfplaatsen op dan er op moment aanwezig zijn.

Het plangebied is daarnaast een voldoende grote locatie om een goede bijdrage te leveren aan de woonvisie 2022-2032 van de gemeente Eemsdelta. De woonbehoefte in Appingedam ligt nu tussen de 195 en 250 woningen (Gemeente Eemsdelta, 2022). Een alternatieve locatie van dezelfde omvang is binnen de kern van Appingedam niet te vinden.

Gezien bovenstaande en de verdere onderbouwing in hoofdstuk 8 van het activiteitenplan is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die een minder ecologisch negatief effect heeft op de aanwezige beschermde soorten. In deze situatie wordt met de gekozen locatie, planning, werkwijze en inrichting schade aan de aanwezige beschermde kerkuil, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, Zwarte roodstaart, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, steenmarter, bunzing, hermelijn en haas voorkomen of zoveel mogelijk beperkt.

4 Conclusie

Op basis van de ingediende aanvraag blijkt dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van kerkuil, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, Zwarte roodstaart, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, steenmarter, bunzing, hermelijn en haas gewaarborgd.

4.1 Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel weergegeven.

Omdat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden, is de aanvraag voor ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.1, lid 2 ¹	voor artikel 3.5, lid 2 en 4 ³	voor artikel 3.10, lid 1b ⁵
kerkuil (<i>Tyto alba</i>)	toegekend	n.v.t.	n.v.t.
huiszwaluw (<i>Delichon urbicum</i>)	toegekend	n.v.t.	n.v.t.
koolmees (<i>Parus major</i>)	toegekend	n.v.t.	n.v.t.
pimpelmees (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	toegekend	n.v.t.	n.v.t.
Zwarte roodstaart (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	toegekend	n.v.t.	n.v.t.
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	n.v.t.	toegekend	n.v.t.
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	n.v.t.	toegekend	n.v.t.
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	n.v.t.	toegekend	n.v.t.
steenmarter (<i>Martes foina</i>)	n.v.t.	n.v.t.	toegekend
bunzing (<i>Mustela putorius</i>)	n.v.t.	n.v.t.	toegekend
hermelijn (<i>Mustela erminea</i>)	n.v.t.	n.v.t.	toegekend
haas (<i>Lepus europaeus</i>)	n.v.t.	n.v.t.	toegekend

¹Het betreft de verbodsbepalingen:
lid 2, opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren;

²Het betreft de verbodsbepalingen:
lid 2, opzettelijk verstoren;
lid 4, beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

³Het betreft tot de verbodsbepalingen:
lid 1b, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soorten en verbodsbepalingen zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

Bijlage 1. Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.1 Wnb

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
 - a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen producten van daarbij aangewezen soorten, of
 - b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid.
4. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
 - c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.
5. In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Artikel 3.5 Wnb

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.6 Wnb

1. Het is verboden dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, onder zich te hebben voor verkoop, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden.
2. Het is verboden, anders dan voor verkoop, dieren of planten als bedoeld in het eerste lid onder zich te hebben of te vervoeren.
3. De verboden, bedoeld in het eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing ingeval de in dat lid bedoelde dieren en planten aantoonbaar zijn gefokt of gekweekt.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

- 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 3.10 Wnb

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
 - h. in het algemeen belang, of
 - i. bestendig gebruik.

Artikel 3.34 Wnb

1. Het is verboden dieren of eieren van dieren uit te zetten.
3. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing en provinciale staten kunnen vrijstelling verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 5.3 Wnb

1. Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
2. Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
3. Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.
4. Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

Loket	
Wettelijk domein	Wet natuurbescherming, soorten
Gebieden	Niet gebiedsgebonden
Ontheffing	Eenmalig
Dossiernummer KIWI	K38597
Documentnummer KIWI	2022-056668
Zaaknummer Squit	GR-VERG-2022-000471

Contactpersoon	
Bedrijfsnaam	
Contactpersoon	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer vast	
Telefoonnummer mobiel	
Emailadres	

Gegevens project	
Projectnaam	
Locatie werkzaamheden	
Startdatum werkzaamheden	
Einddatum werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	

Versturen aan
Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is per mail te worden ingediend bij de provincie Groningen, maar minimaal 7 dagen van te voren, naar loketVTH@provinciegroningen.nl onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soorten Start werkzaamheden WKC De Eendracht (K38597)'